

แนวทางในการส่งเสริมการบริหารจัดการโคเนื้อ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ¹

GUIDELINES FOR PROMOTION AND MANAGEMENT OF BEEF CATTLE

MANAGEMENT MUANG DISTRICT SISAKET PROVINCE

พุทธิศา วงศ์ชาติ²

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการโคเนื้อ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการโคเนื้อของเกษตรกร อำเภอเมืองจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรสมาชิกสหกรณ์โคเนื้อดอกคำวน อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ จำนวนทั้งหมด 181 คน โดยใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานและรายงานผลด้วยสถิติเชิงอนุมาน ใช้การวิเคราะห์ทดสอบ t-Test, F-Test (ANOVA) และทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธี Least Significant Difference (LSD)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางในการส่งเสริมการบริหารจัดการโคเนื้อ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวม ทั้ง 4 ด้าน ของกลุ่มตัวอย่าง 181 ตัวอย่าง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่า ($\bar{X}= 3.88$, S.D.= 1.229) มากที่สุด ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อ ด้านวิธีการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ ด้านการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ ด้านการสนับสนุนในการเลี้ยงโคเนื้อ ตามลำดับ

2. การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ที่ต่างกัน มีผลต่อแนวทางในการส่งเสริมการบริหารจัดการโคเนื้อ แตกต่างกัน ทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : แนวทางการส่งเสริม, บริหารจัดการโคเนื้อ

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการค้นคว้าอิสระเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการโคเนื้อ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

² นักศึกษาปริญญาโท โครงการทวีปริญญาโท หลักสูตรทวีปริญญาโททางรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ABSTRACT

This study of Guidelines for promotion and management of beef cattle management Muang District Sisaket Province was aimed to 1) to study the management condition of beef cattle raising among farmers in Muang District Sisaket Province 2) to compare factors affecting the guidelines for beef cattle management promotion of farmers in Mueang District Sisaket Province This research was a survey research using survey research method. The sample group was the population used in the study members of Lamduan Beef Cattle Cooperative Muang District Sisaket Province totaling 181 people

The results of the data analysis revealed that

1. The opinion level towards the guidelines for promoting the management of beef cattle management in Muang District, Sisaket Province in all 4 aspects of the 181 samples in the overall picture was at a high level with high values ($\bar{X}$ = 3.88, S.D. = 1.229). The most is the knowledge of beef cattle raising. in terms of promotion of beef cattle raising Promotion of beef cattle raising Support in raising beef cattle, respectively

2. Hypothesis testing found that personal factors and different socio-economic factors affecting the guidelines for the promotion of beef cattle management in all aspects with a statistical significance at the 0.01 level.

Keywords : Promotion Guidelines, Management of Beef Cattle

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการเลี้ยงโคเนื้อของประเทศไทย ได้ขยายตัวไปมากแต่ปริมาณเนื้อโคก็ยังมีไม่เพียงพอกับความต้องการของประชากรที่เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็วตลอดจนความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจผลักดันให้ความต้องการอาหารเพื่อการบริโภคมีสูงขึ้น ด้วยเหตุนี้เองจึงเป็นแรงจูงใจให้มีการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงโคเนื้อให้มีมาตรฐานสูงขึ้น จากระบบการเลี้ยงที่เป็นแค่อาชีพเสริม หรือเป็นรายย่อยซึ่งมีการลงทุนต่ำมาสู่ระบบการเลี้ยงที่อาศัยวิชาการและมีการลงทุนมากขึ้น แต่จากจำนวนโคเนื้อทั้งหมดภายในประเทศพบว่ากว่าร้อยละ 90.00 ยังคงอยู่ในมือของเกษตรกรรายย่อย การพัฒนาวิธีการเลี้ยงไปสู่ระบบฟาร์มขนาดใหญ่ ทำได้ยากเพราะต้องลงทุนสูงมาก โดยเฉพาะปัญหาในเรื่องที่ดินมีราคาแพง การเพิ่มผลผลิตของเนื้อโคให้เพียงพอสำหรับการบริโภคในอนาคต จะต้องเน้นหนักไปที่เกษตรกรรายย่อยเป็นหลัก (ภัทรภรณ์ ทศพงษ์, 2560, หน้า 250)

รัฐบาล ได้มีนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ และเป็น โครงการหนึ่งในแผนการปรับโครงสร้างระบบการผลิตการเกษตร โดยหวังว่าจะให้การเลี้ยงโคเนื้อเป็นอาชีพที่ทำรายได้ให้เกษตรกรอย่างจริงจัง อย่างไรก็ตาม

ตามการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงโคเนื้อที่ผ่านมายังประสบปัญหา เนื่องจากนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาโคเนื้อขาดความต่อเนื่อง สาเหตุเนื่องจากจากการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล นโยบายต่าง ๆ ก็เปลี่ยนแปลงตามและด้วยสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาโรคระบาด โควิด-19 ทำให้อาชีพการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรขาดความมั่นคงและยั่งยืน สาเหตุหลัก เนื่องจากเกษตรกรขาดการได้รับการสนับสนุน เนื่องจากเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อในประเทศไทยเป็นรายย่อยทำให้ระบบการเลี้ยงไม่ได้มาตรฐาน ถูกโคตายจากสาเหตุโรคพยาธิมีอัตราสูง นอกจากนี้การผลิตวัคซีนป้องกันโรคระบาดยังมีปริมาณไม่เพียงพอในการป้องกันโรคระบาด เป็นต้น (กรมปศุสัตว์, 2565, หน้า 33)

สหกรณ์โคเนื้อดอกกล้าควน ศรีสะเกษ ตั้งอยู่ที่ 173 หมู่ 3 ตำบลหนองแก้ว อำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 ผู้รับผิดชอบกลุ่มได้แก่ สำนักงานสหกรณ์ จังหวัดศรีสะเกษ (ภาคต่อ.เฉียงเหนือ) เป็นกลุ่มสหกรณ์การเกษตร ปัจจุบันมีสมาชิกรวม จำนวน 556 คน มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร จึงต้องศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารจัดการโคเนื้อ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพิจารณากำหนด แนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการโคเนื้อต่อไป (สหกรณ์โคเนื้อดอกกล้าควน, 2565) ดังนั้นเพื่อให้ทราบถึงข้อมูลที่จะสามารถนำมาใช้ในการวางแผนเพื่อพิจารณาแก้ไขสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตโคเนื้อ ตลอดจนการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพของการผลิตโคเนื้อของเกษตรกร ด้วยเหตุนี้ ในการศึกษาถึงสถานภาพการผลิตความต้องการการส่งเสริมการบริหารจัดการในการผลิตโคเนื้อของเกษตรกรจึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีบทบาทสำคัญต่อการได้มาซึ่งข้อมูลที่จะสามารถนำไปวางแผนการผลิต การป้องกันความเสี่ยงและปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับการผลิต และส่งเสริมเกษตรกรให้สามารถผลิตโคเนื้อได้อย่างเหมาะสม และเอื้อต่อการผลิตเนื้อโคที่มีคุณภาพสูงแล้วยังช่วยให้นักพัฒนาพันธุ์โคเนื้อของเกษตรกร สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนไทยที่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาให้เป็นสัตว์เศรษฐกิจ และสามารถผลิตได้อย่างเพียงพอต่อความต้องการบริโภคภายในประเทศ หรือส่งออกขายยังต่างประเทศต่อไป (จ่านงค์ จังอินทร์, 2563, หน้า 2)

ดังนั้นการศึกษานโยบายการส่งเสริมการบริหารจัดการโคเนื้อ อำเภอเมืองจังหวัดศรีสะเกษ จะช่วยให้เกษตรกรมองเห็นถึงความต้องการการส่งเสริมด้านต่าง ๆ ของเกษตรกร เพื่อสามารถช่วยเสนอแนะแนวทางให้เกษตรกรนำไปแก้ไขปรับปรุงและประยุกต์ใช้พัฒนาวางแผนใหม่ในการเลี้ยง และเพิ่มผลผลิตจำนวนโคภายในฟาร์ม ให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด และเป็นการแก้ไขและส่งเสริมวิธีการเลี้ยง ที่จะเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพการบริหารจัดการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ เป็นอย่างไร

2. แนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการ โคน้ำของเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการเลี้ยง โคน้ำของเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการ โคน้ำของเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

สมมุติฐานการวิจัย

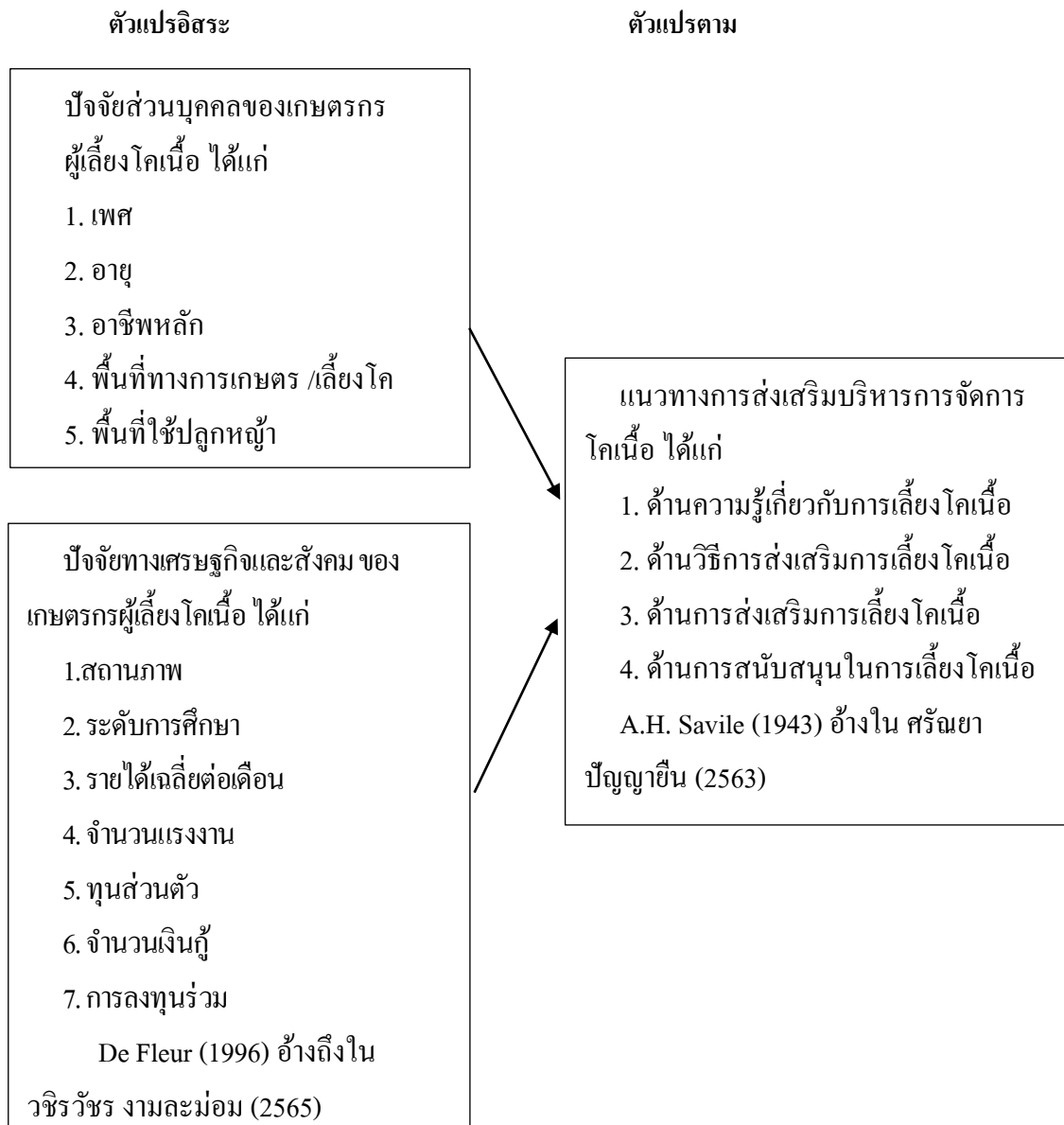
1. ปัจจัยส่วนบุคคลของเกษตรกรผู้เลี้ยง โคน้ำต่างกันมีผลต่อแนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการ โคน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ต่างกัน
2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยง โคน้ำ ต่างกันมีผลต่อแนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการ โคน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ต่างกัน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการ โคน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำเสนอตามหัวข้อ ต่อไปนี้

1. แนวคิดปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเศรษฐกิจ และสังคม
2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริม
3. บริบทการดำเนินงานสหกรณ์ โคน้ำดอกกล้าควน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดงานวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดปัจจัยส่วนบุคคลลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์

แนวคิดปัจจัยลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ หรือปัจจัยส่วนบุคคล เป็นความหลากหลายด้านภูมิหลังของบุคคล ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ลักษณะโครงสร้างของร่างกาย ความอาวุโสในการทำงาน เป็นต้น โดยจะแสดงถึงลักษณะของแต่ละบุคคล ซึ่งมีลักษณะพฤติกรรมการแสดงออกที่แตกต่างกันมีสาเหตุมาจากความแตกต่างทางด้านประชากรศาสตร์ของบุคคลนั่นเอง ยังมีนักวิชาการท่านอื่นได้อธิบายเพิ่มเติมไว้ดังนี้

วชิรวัชร งามละม่อม (2565, หน้า 1) กล่าวว่า แนวคิดปัจจัยลักษณะทาง ด้านประชากรศาสตร์ เป็น ความหลากหลายด้านภูมิหลังของบุคคล ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ลักษณะ โครงสร้างของร่างกาย ความ อาวุโสในการทำงาน เป็นต้น โดยจะแสดงถึงความเป็นมาของแต่ละบุคคลจากอดีตถึงปัจจุบัน ในหน่วยงาน หรือในองค์กรต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยพนักงานหรือบุคลากรในระดับต่าง ๆ ซึ่งมีลักษณะพฤติกรรม การแสดงออกที่แตกต่างกันมีสาเหตุมาจากความแตกต่าง ทางด้านประชากรศาสตร์หรือภูมิหลังของบุคคล นั้นเองในหน่วยงานองค์กรต่างๆ จะประกอบไปด้วยบุคลากรในระดับต่างๆ เป็นจำนวนมาก บุคคลแต่ละคน จะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไปลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกแตกต่างกันนี้ มีสาเหตุมาจาก ปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในองค์กร

ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างปัจเจกบุคคล

De Fleur (1996, p. 100) อ้างถึงใน วชิรวัชร งามละม่อม (2565, หน้า 4) กล่าวว่า ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างปัจเจกบุคคล (Individual Differences Theory) ได้เสนอหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎี ความแตกต่าง ระหว่าง ปัจเจกบุคคลดังนี้

1. มนุษย์เรามีความแตกต่างอย่างมากในองค์ประกอบทางจิตวิทยาบุคคล
2. ความแตกต่างนี้ บางส่วนมาจากลักษณะแตกต่างทางชีวภาค หรือทางร่างกายของแต่ละบุคคล แต่ ส่วนใหญ่แล้วจะมาจากความแตกต่างกัน ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้
3. มนุษย์ซึ่งถูกชุลเลียงภายใต้สถานการณ์ต่างๆ จะเปิดรับความคิดเห็นแตกต่างกัน ไปอย่าง กว้างขวาง
4. จากการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมทำให้เกิดทัศนคติ ค่านิยมและความเชื่อถือที่รวมเป็นลักษณะทาง จิตวิทยาส่วนบุคคลที่แตกต่างกันไป

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541) อ้างถึงใน พรพิศรา ธรรมชาติ (2560, หน้า 7) กล่าวว่าลักษณะ ทางประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย อายุ เพศ การศึกษา ขนาดครอบครัว สถานภาพครอบครัว รายได้ และ อาชีพ เป็นต้นเนื่องจากแต่ละบุคคลมีพื้นฐานด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันส่งผลให้มีลักษณะทาง จิตวิทยาที่แตกต่างกัน ซึ่งหมายความว่า มุมมอง และความรู้สึกนึกคิดของบุคคลแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริม

A.H. Savile (1943, p : 202) อ้างถึงใน ศรัณยา ปัญญาอิน (2563, หน้า 11) ได้กล่าวว่า วัตถุประสงค์ ของงานส่งเสริมก็คือ การเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการใช้วิธีการส่งเสริมใน รูปแบบต่าง ๆ สามารถจะปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ ของประชาชนได้ โดยที่นักส่งเสริมต้องไม่ขัดแย้ง หรือหยิบยื่นความคิดเห็นของตนเองหรือขององค์กรส่งเสริมการบริหารจัดการเกษตร ให้แก่ประชาชน การ ส่งเสริมสามารถอธิบายได้อีกอย่างหนึ่ง คือ เป็นระบบของการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับประชาชนที่อยู่ใน ชนบท นักส่งเสริมเปรียบเสมือนครู ที่สอนประชาชนในชนบทให้มีการปรับปรุงการผลิตทางการเกษตร

การใช้เครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ เสริมสร้างความชำนาญรวมทั้งการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น

ขั้นตอนการศึกษาวิจัย

1. การศึกษากระบวนการสร้างแนวคิดจากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการโคเนื้อ ต่าง ๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศรวมถึงทบทวนแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

2. การศึกษาข้อมูลเอกสาร (Documentary research) เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูล จากการสืบค้นเอกสารทางวิชาการ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึงบริบทของเนื้อหา เพื่อให้เกิดความถูกต้องและเชื่อถือได้สำหรับการสร้างเครื่องมือในการวิจัย หรือแบบสอบถาม และนำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนา กรอบแนวคิดงานวิจัย

3. การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เป็นการทำวิจัยโดยใช้แบบสอบถามแก่เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์โคเนื้อดอกคำควน ผู้ที่เลี้ยงโคเนื้อ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 181 คน เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการโคเนื้อ

4. การวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษาวิจัย เพื่อให้เห็นถึงระดับแนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการโคเนื้อ และเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ที่ต่างกันของเกษตรกรที่ส่งผลกระทบต่อระดับความต้องการแนวทางส่งเสริมการบริหารจัดการโคเนื้อ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์โคเนื้อดอกคำควน ศรีสะเกษ ในปี พ.ศ. 2565 จำนวน 329 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์โคเนื้อดอกคำควน ผู้ที่เลี้ยงโคเนื้ออำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ทั้งเพศชายและหญิง ในปี พ.ศ. 2565 โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีของยามานะ (Yamane, 1973 : 25) กำหนดระดับค่าของความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ที่ระดับ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 181 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) แบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย ได้แก่
  - 1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ ได้แก่ เพศ
    - 1.1.2 อายุ
    - 1.1.3 อาชีพหลัก
    - 1.1.4 พื้นที่ทางการเกษตร /เลี้ยงโค

1.1.5 พื้นที่ใช้ปลูกหญ้า

1.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ ได้แก่

- 1.2.1 สถานภาพ
- 1.2.2 ระดับการศึกษา
- 1.2.3 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
- 1.2.4 จำนวนแรงงาน
- 1.2.5 ทุนส่วนตัว
- 1.2.6 จำนวนเงินกู้
- 1.2.7 การลงทุนร่วม

2. ตัวแปรตาม (Dependent variables) ได้แก่

แนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการโคเนื้อ ได้แก่

- 2.1 ด้านความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อ
- 2.2 ด้านวิธีการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ
- 2.3 ด้านการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ
- 2.4 ด้านการสนับสนุนในการเลี้ยงโคเนื้อ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้าง และพัฒนาเครื่องมือ

การศึกษาครั้งนี้ได้ใช้แบบสอบถามปลายปิด (Close-ended Questions) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสร้างจากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยและ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพหลัก พื้นที่ทางการเกษตร /เลี้ยงโค และพื้นที่ใช้ปลูกหญ้า จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ ได้แก่ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนแรงงาน ทุนส่วนตัว จำนวนเงินกู้ และการลงทุนร่วม จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามแนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการโคเนื้อ คือ

- 1) ด้านความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อ จำนวน 4 ข้อ
- 2) ด้านวิธีการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ จำนวน 4 ข้อ
- 3) ด้านการส่งเสริม จำนวน 4 ข้อ
- 4) ด้านการสนับสนุนในการเลี้ยงโคเนื้อ จำนวน 4 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามใน ส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วน ประเมินค่า ลิเคิร์ตสเกล (Likert scale) มี 5 ระดับ ได้แก่

5	หมายถึง	อยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	อยู่ในระดับ เห็นด้วย
3	หมายถึง	อยู่ในระดับ ปานกลาง
2	หมายถึง	อยู่ในระดับ น้อย
1	หมายถึง	อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

เมื่อทราบความกว้างของอัตราภาคขั้นแล้วดังนั้นสามารถแปลความหมายของระดับแนวทางการ ส่งเสริมการบริหารจัดการ ใคเนื้อได้ดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็นแนวทางการส่งเสริม
4.21 –5.00	อยู่ในระดับมากที่สุด
3.41 –4.20	อยู่ในระดับมาก
2.61 –3.40	อยู่ในระดับปานกลาง
1.81 –2.60	อยู่ในระดับน้อย
1.00 –1.80	อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นเพิ่มเติม เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบ แบบสอบถามแสดงความคิดเห็น เช่น ความต้องการเพิ่มเติม หรือข้อเสนอแนะอื่น

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยจะดำเนินการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความ เชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถาม ดังนี้

1. หาคความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นจากการตรวจสอบเอกสาร แนวความคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความถูกต้องในเชิงของเนื้อหา (Content validity) และนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ก่อนนำไปทดลองใช้

2. หาคความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มี ลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 30 ราย โดยมีข้อคำถามในแบบสอบถาม จำนวน 16 ข้อ ก่อนการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง โดยใช้เทคนิคการวัดความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Internal Consistency Method) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ซึ่งจะยอมรับการทดสอบ เมื่อมีค่า Alpha มากกว่าหรือเท่ากับ 0.8 (Streiner & Norman,1995) และเพื่อตรวจสอบความแม่นยำ และความ เหมาะสมของแบบสอบถาม เพื่อสามารถสื่อสาร ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจตรงกันโดยผู้วิจัยได้ใช้สูตร ของ Cronbach, (1970) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่คำนวณได้จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ในกรณีที่ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟามีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือสูง หรือค่อนข้างสูง แต่ถ้าค่าสัมประสิทธิ์อัลฟามีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่าแบบสอบถาม มีความน่าเชื่อถือค่อนข้างน้อย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาคำนวณหาค่าความน่าเชื่อถือด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) จากโปรแกรมสำเร็จรูป ได้ค่าดังนี้

ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการโคเนื้อ

ปัจจัยที่มีอิทธิพล	Cronbach's Alpha	N of Items
ด้านความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยง โคเนื้อ	0.927	4
ด้านวิธีการส่งเสริมการเลี้ยง โคเนื้อ	0.977	4
ด้านการส่งเสริมการเลี้ยง โคเนื้อ	0.990	4
ด้านการสนับสนุนในการเลี้ยง โคเนื้อ	0.920	4
ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับ	0.823	16

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ ข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้ทำการสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจากเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ จำนวน 181 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็น เครื่องมือ และผู้ศึกษาทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

2. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลเอกสารประกอบการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

ผู้ศึกษาวิจัย ดำเนินการประมวลผลโดยวิธีการทางสถิติโดยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

1. การวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพหลัก พื้นที่ทางการเกษตร /เลี้ยงโค และพื้นที่ใช้ปลูกหญ้า โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ ได้แก่ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนแรงงาน ทุนส่วนตัว จำนวนเงินกู้ และการลงทุนรวม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นด้านแนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการ โคนื้อ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inference Statistics)

1. ปัจจัยปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพหลัก พื้นที่ทางการเกษตร /เลี้ยงโค และพื้นที่ใช้ปลูกหญ้า ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านแนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการ โคนื้อ ที่ต่างกัน ใช้การวิเคราะห์ทดสอบ t-Test, F-Test (ANOVA) และทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธี Least Significant Difference (LSD)

2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคม ของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนื้อ ได้แก่ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนแรงงาน ทนส่วนตัว จำนวนเงินกู้ และการลงทุนรวม ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านแนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการ โคนื้อ ที่ต่างกัน ใช้การวิเคราะห์ทดสอบ t-Test, F-Test (ANOVA) และทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธี Least Significant Difference (LSD)

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ผลวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนื้อ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพหลัก พื้นที่ทางการเกษตร/เลี้ยงโค และพื้นที่ใช้ปลูกหญ้า ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 181 คน สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 63.00 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50 มีอาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 เข้าพื้นที่ถือครองของตัวเอง จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 47.00 ไม่มีพื้นที่ปลูก จำนวน 117 คน คิดเป็น ร้อยละ 64.60 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคม

ผลวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนื้อ ได้แก่ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนแรงงาน ทนส่วนตัว จำนวนเงินกู้ และการลงทุนรวม ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 181 คน สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพ สมรส จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 70.20 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 48.10 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 15,001-20,000 บาท จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 43.70 มีจำนวนแรงงาน น้อยกว่า 5 คน จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 68.50 ส่วนใหญ่ใช้ทุนส่วนตัวอยู่ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 60.20 ใช้เงินกู้มากกว่า 20,001 บาท จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 49.70 ไม่มีการลงทุนรวม จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นต่อแนวทางในการส่งเสริมการบริหารจัดการ โคนื้อ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางในการส่งเสริมการบริหารจัดการ โคน้ำ อ่างเก็บน้ำ จังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวม ทั้ง 4 ด้าน ของกลุ่มตัวอย่าง 181 ตัวอย่าง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่า ($\bar{X}$ = 3.88, S.D.= 1.229) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มากที่สุด ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยง โคน้ำ มีค่า ($\bar{X}$ = 3.96, S.D.= 1.123) รองลงมาคือ ด้านวิธีการส่งเสริมการเลี้ยง โคน้ำ มีค่า ($\bar{X}$ = 3.93, S.D.= 1.245) ด้านการส่งเสริมการเลี้ยง โคน้ำ มีค่า ($\bar{X}$ = 3.84, S.D.= 1.292) และน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการสนับสนุนในการเลี้ยง โคน้ำ มีค่า ($\bar{X}$ = 3.79, S.D.= 1.256) ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของเกษตรกรผู้เลี้ยง โคน้ำ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพหลัก พื้นที่ทางการเกษตร/เลี้ยง โคน้ำ และพื้นที่ใช้ปลูกหญ้าที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางในการส่งเสริมการบริหารจัดการ โคน้ำ ที่ต่างกัน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของเกษตรกรผู้เลี้ยง โคน้ำ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อแนวทางในการส่งเสริมการบริหารจัดการ โคน้ำ ที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกรผู้เลี้ยง โคน้ำ ได้แก่ 1.สถานภาพ 2. ระดับการศึกษา 3. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 4. จำนวนแรงงาน 5. ทุนส่วนตัว 6. จำนวนเงินกู้ และ 7. การลงทุนร่วม ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางในการส่งเสริมการบริหารจัดการ โคน้ำ ที่ต่างกัน พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยง โคน้ำ ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางในการส่งเสริมการบริหารจัดการ โคน้ำ ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ด้านความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยง โคน้ำ ผลของการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางในการส่งเสริมการบริหารจัดการ โคน้ำ ด้านความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยง โคน้ำ อยู่ในระดับมาก แต่ในข้อการเลี้ยงดูโคที่ตั้งท้อง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดซึ่งแปลว่าเกษตรกรมีความต้องการความรู้ด้านการดูแลโคที่ตั้งท้องมากที่สุด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของ ทั้งสหกรณ์โคนมดอกคำวน และปศุสัตว์ ควรร่วมมือกัน จัดหาวิทยากรเพื่อฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่อง การเลี้ยงดูโคที่กำลังตั้งท้อง และเรื่องอื่น ๆ เพิ่มเติม หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งสหกรณ์ดอกคำวน และปศุสัตว์ควรร่วมมือกันจัดหาวิทยากรเพื่อฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่อง การเลี้ยงดูโค ที่กำลังตั้งท้อง และเรื่องอื่น ๆ เพิ่มเติม

2. ด้านวิธีการส่งเสริมการเลี้ยง โคน้ำ ผลของการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางในการส่งเสริมการบริหารจัดการ โคน้ำ ด้านวิธีการส่งเสริมการเลี้ยง โคน้ำ อยู่ในระดับมาก แต่ในข้อการจัดฝึกอบรมการเลี้ยง โคน้ำ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งแปลว่าเกษตรกรมีความต้องการจัดฝึกอบรมการเลี้ยง โคน้ำ มากที่สุด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งสหกรณ์โคนมดอกคำวน และปศุสัตว์ ควรร่วมมือกันจัดหา

วิทยากรที่มีความรู้เรื่องการเลี้ยงโคเนื้อเพื่อฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องการจัดฝึกอบรมการเลี้ยงโคเนื้อ ให้แก่เกษตรกร

3. ด้านการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ ผลของการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางในการส่งเสริมการบริหารจัดการ โคเนื้อ ด้านการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ อยู่ในระดับมาก แต่ในข้อ การเลี้ยงดูโครุ่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งแปลว่าเกษตรกรมีความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงดูโครุ่นมากที่สุด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งสหกรณ์โคเนื้อดอกคำควน และปศุสัตว์ ควรร่วมมือกัน หาวิธีการส่งเสริมให้ คำนแนะนำวิธีการเลี้ยงดูโครุ่นให้แก่เกษตรกร ให้มากขึ้น

4. ด้านการสนับสนุนในการเลี้ยงโคเนื้อ ผลของการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางในการส่งเสริมการบริหารจัดการโคเนื้อ ด้านการสนับสนุนในการเลี้ยงโคเนื้อ อยู่ในระดับมาก แต่ ในข้อการส่งเสริมการฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันโรค มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งแปลว่าเกษตรกรมีความต้องการ สนับสนุนในเรื่องการฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันโรคให้แก่โคมากที่สุด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งสหกรณ์ โคเนื้อ ดอกคำควน และปศุสัตว์ ควรร่วมมือกัน หาวิธีการสนับสนุนในเรื่องการฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันโรค ในโค ให้แก่เกษตรกร ทั้งจัดเจ้าหน้าที่คอยออกบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคในโค ให้แก่เกษตรกรตามพื้นที่ ให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สหกรณ์ควรหาแนวทางส่งเสริมและสนับสนุนระบบตลาดโคเนื้อในรูปแบบต่างๆ เช่น การ สร้างตลาดกลางในพื้นที่ การพัฒนา

เลี้ยงขายเนื้อโคที่มีมาตรฐาน สะอาด และถูกสุขอนามัย

2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปเนื้อโคเพื่อเป็นแนวทางในการบริโภค เนื้อโคให้เพิ่มมากขึ้น

3. สหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการวางระบบการผลิตโคเนื้อที่ยั่งยืนในพื้นที่ การ จัดทำโรงฆ่าโคเนื้อที่ได้มาตรฐานสากล สนับสนุนการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการโคเนื้อ วางระบบการ ตรวจสอบย้อนกลับเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการจัดระบบข้อมูลสำหรับใช้ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาปัจจัยตัวอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อแนวทางการส่งเสริมการบริหาร จัดการโคเนื้อ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ เช่น ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และปัจจัยพฤติกรรมของ เกษตรกร เป็นต้น เพื่อทราบความต้องการการส่งเสริมในด้านต่าง ๆ ของเกษตรกร

2. ในการวิจัยครั้งต่อไปควร ควรเพิ่มการทำวิจัย เชิงคุณภาพควบคู่กับการวิจัยเชิงปริมาณด้วย การสัมภาษณ์เชิงลึก หรือการสนทนากลุ่มกับเกษตรกร เพื่อให้ได้ข้อมูลปัญหาที่มากขึ้น

บรรณานุกรม

- กองฝึกรอบรม กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย. (2558). *การตัดสินใจ*. กลุ่มวิจัยและพัฒนาระบบความรู้ กรมปศุสัตว์. (2565). *ยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ พ.ศ. 2561 – 2565*. กรมปศุสัตว์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมกับศูนย์บริการวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- กัญญ์รินทร์ สีภาศรี. (2562). *การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีผลต่อการรับรู้อารมณ์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี*. หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จำนงค์ จังอินทร์. (2563). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรในพื้นที่*. จังหวัดศรีสะเกษ. นักวิชาการสัตวบาลชำนาญการพิเศษ ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์ศรีสะเกษ. ที่มาออนไลน์ เข้าถึงได้ จาก <https://www.cpffeed.com>. วันที่สืบค้น 12 สิงหาคม พ.ศ. 2565.
- ชยานันท์ ไซพนิตนันท์. (2556). *ความพร้อมด้านการบริหารจัดการเพื่อรองรับการขยายตัวภาค อสังหาริมทรัพย์ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาหางดง และ สาขาคอยสะเก็ด*. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชญ์ฐิญา ปงธิยา และคณะ. (2561). *การบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินบ้านดอแก้ว จำกัด ตำบลบ้านดวน อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา*. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก.
- ณัฐพันธุ์ กันธิยะ. (2562). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการผลิตโคเนื้อของเกษตรกร โครงการระบบ การเกษตรแบบแปลงใหญ่โคเนื้อ กรณีศึกษาอำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน*. สำนักงานปศุสัตว์ จังหวัดน่าน อำเภอเมือง จังหวัดน่าน.
- ถาวร ฉิมเลี้ยง. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจ – สังคมกับการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรผู้ เลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดจันทบุรี*. คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ทำนอง สิงคาลวณิช. (2524). *สถาบันเกษตรกร*. วารสารสายชล, 2 (4), 23-27
- นिरชา หลาวทอง. (2565). *รายงานผลการตรวจสอบบัญชี สหกรณ์โคเนื้อดอกลำดวน จำกัด จังหวัดศรีสะเกษ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2565*. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ Cooperative Auditing Department 12 ถนนกรุงเกษม เทเวศร์ กรุงเทพฯ.
- นราธิป ศรีพัว. (2560). *ความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรในจังหวัดมหาสารคาม*. ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์
- บัวทอง แก้วหว่า. (2560). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกร ในอำเภอหนองแสมะ จังหวัดเชียงใหม่*. สปป.ลาว. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

- ภัทรภรณ์ ทัพพงษ์. (2560). *การผลิตสัตว์เคี้ยวเอื้อง การผลิตและการจัดการโคนเนื้อและ Feedlot* คณะเกษตรศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศรัณยา ปัญญาเย็น. (2563). *ความต้องการการส่งเสริมปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกร อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง*. ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาพัฒนาทรัพยากรและส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ศิริพงษ์ มาสำราญ ดนัยศักดิ์ เข็นใจ. (2564). *ศึกษาสภาพการเลี้ยงโคนเนื้อของเกษตรกรในจังหวัดยะเชิงเทรา*. สำนักงานปศุสัตว์เขต 2 อำเภอเมือง จังหวัดยะเชิงเทรา.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2541). *การบริหารการตลาดยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: บริษัท ชีระฟิล์ม และไซเท็กซ์.
- สงคราม ชุมทอง. (2557). *แนวทางการบริหารจัดการการเลี้ยงโคนเนื้อในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้*. สังคมจิตวิทยา วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 59. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สหกรณ์โคนเนื้อดอกคำดวน. (2565). *รายงานผลการตรวจสอบบัญชี สหกรณ์โคนเนื้อดอกคำดวน จำกัด จังหวัดศรีสะเกษ*. สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2564 เสนอ อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์.
- สมนึก ลิ้มเจริญ และคณะ. (2560). *แนวทางการส่งเสริมการผลิตโคนเนื้อในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้*. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนราธิวาส มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์.
- วชิรวัชร งามละม่อม. (2565). *แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์*. ที่มาออนไลน์ เข้าถึงได้จาก http://learningofpublic.blogspot.com/2015/09/blog-post_11.html. วันที่สืบค้น 13 สิงหาคม 2565.
- อภัย สุทธิสังข์. (2560). *แนวทางการบริหารจัดการโคนเนื้อของประเทศไทย*. วิชาการเศรษฐกิจ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 57.
- อำพันธ์ เวฬุตันติ. (2561). *แนวทางการส่งเสริมการผลิตโคนเนื้อให้เพียงพอต่อการบริโภคในภาคตะวันออก*. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 60.
- Axinn, G. H. (1988). *Guide on Alternative Extension Approachs*. Rome: F.A.O.
- Alaet. H. 1943. *A Theory of Human Motivation*. Psychological Review, 50(4),370-396.
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of Psychological Test*. 5th ed. New York: Harper Collins.
- Maslow, A. H. (1943). *A Theory of Human Motivation” Psychological Review*. [Online]. Avarible <https://docs.google.com/file/d/0B-5-JeCa2Z7hNjZINDNhOTEtMWNkYi00YmFhLWI3YjUtMDExMDJkZDExNWRm/edit>. Maslow (7 October 2022).
- Likert, Rensis. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale*. In Reading in Fishbein, M (Ed.), Attitude Theory and Measurement (pp. 90-95). New York: Wiley & Son.
- Maslow, A. H. (1970). *Motivation and Personality (2nd ed.)*. New York: Harper & Row.

- Opapatanaki, Y. (2008). *A native cattle from the grassroots alternative meat fight*. Magazine (19 December 2007 - January 2008), 11-12.
- Yamane, Taro. (1970). *Statics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row Publication.